

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Üsküdar Bağlarbaşı'nda bulunan Surp Garabet Ermeni Mezarlığı'nda altı mezar ve tarihi bir çeşmenin kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından tahrip edildiği kamuoyuna yansımıştır. Tekil gibi görünen ama aslında yaptırımsızlık ve denetimsizlik nedeniyle çok sık tekrarlanan bu saldırılar belirli bir zihniyetin ve yaklaşımın sonucudur. Bu saldırılarla sistematik bir şekilde ölüye saygı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, kültürel mirasın korunması, Türkiye'deki Hristiyanlara ait mezarlık, kilise ve tarihi yapıların güvenliği ihlal edilmektedir. Bu bağlamda ülkedeki tüm inançların anıtmakberlerini muhafaza etmek, toplumsal barışı derinden olumsuz etkileyen bu vakaları önüne geçmek, din ve vicdan özgürlüğüne yönelik saldırıları durdurmak ve bu bağlamda gerekli mekanizmaların kurulmasını araştırmak ve gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

GEREKÇE

İstanbul Üsküdar'da bulunan Surp Garabet Ermeni Mezarlığı'nda çok sayıda mezar taşının kırılması ve mezarlığın tahrip edilmesi, yalnızca bir halka ait tarihi mirasa ve hatırata zarar verme olayı değil; ölüye saygı hakkını, din ve vicdan özgürlüğünü, kültürel mirasın korunmasını ve Türkiye'de yaşayan Hristiyan yurttaşların güvenlik duygusunu doğrudan hedef alan ciddi bir nefret suçu niteliği taşımaktadır. Yakın bir zamanda "Sevgi Sofrası" adı altında yapılacak buluşmadan hemen önce bu şekilde bir saldırının olması kamuoyunda derin bir infial yaratmış ve benzer saldırıların önlenmesine ilişkin mevcut kamu politikalarının yetersizliğini bir kez daha ortaya koymuştur. Mezarlığa yakın bölgelerde olan "Surp Haç Tıbrevank Lisesi Duvarına nefret söylemleri yazılan yazıldığı ancak faillerinin bulunamadığı, Kalfayan Ermeni

Kız İlköğretim okulunun açıldığı gün yine nefret söylemli yazılamaların yapıldığı ancak faillerinin bulunmadığı, Kuzguncuk Surp Kırkor Lusavoriç Kilisesi haçına saldıran kişinin bulunduğu ancak şeker hastalığı bahanesiyle saldırdığı beyan edilerek failin serbest bırakıldığı durumlar kamuoyuna yansımıştır.

Anayasa'nın 24. maddesi din ve vicdan özgürlüğünü güvence altına almakta; 63. maddesi ise tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını devletin temel görevleri arasında saymaktadır. Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9. maddesi ile Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 18. maddesi de din ve inanç özgürlüğünü güvence altına almaktadır. Ayrıca UNESCO'nun kültürel mirasın korunmasına ilişkin temel ilkeleri uyarınca mezarlıklar, ibadet yapıları ve azınlık topluluklarına ait tarihî alanlar ortak insanlık mirasının ayrılmaz parçalarıdır.

Mezarlıklar yalnızca defin alanları değildir; halkların hafızasını, inançlarını, tarihini ve kimliğini yaşatan kültürel mekânlardır. Bu alanlara yönelik saldırılar, yaşamını yitiren kişilerin hatırasına olduğu kadar, geride kalan yakınlarının manevi bütünlüğüne ve ilgili inanç topluluğunun kolektif hafızasına yönelmiş saldırılar olarak değerlendirilmelidir. Hristiyanların çok sınırlı sayıda kalan Türkiye'deki kilise ve mezarlıklarına yönelik söylemsel ve fiili saldırıların önüne geçilmesi gerekmektedir.

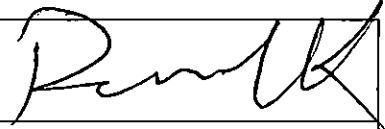
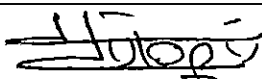
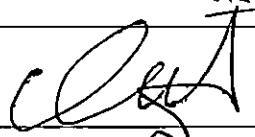
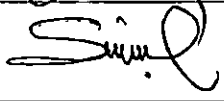
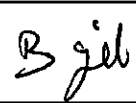
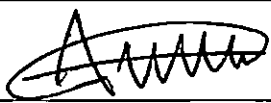
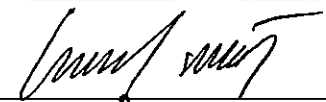
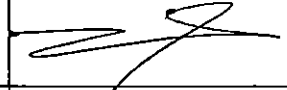
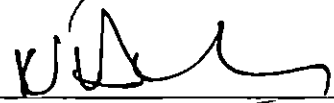
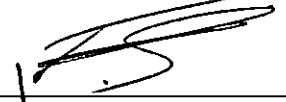
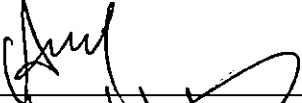
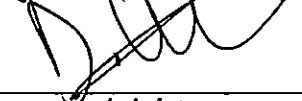
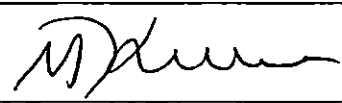
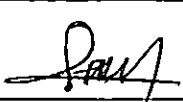
Son yıllarda Ermeni, Rum, Süryani ve diğer Hristiyan topluluklara ait mezarlıklar, kiliseler, şapeller, manastırlar ve tarihî kalıntılara yönelik tahribat, definecilik, vandalizm ve nefret saiki taşıdığı değerlendirilen saldırılar farklı illerde tekrar etmektedir. Bu olayların önemli bir kısmında failer ya tespit edilememekte ya da etkili soruşturma yürütülmediği yönünde ciddi eleştiriler gündeme gelmektedir. Cezasızlık algısının güçlenmesi, benzer saldırıları teşvik eden bir ortam yaratmaktadır.

Türkiye'nin çok kültürlü tarihinin önemli unsurlarını oluşturan Hristiyan toplumlarına ait mezarlıklar ve ibadet yapıları, yalnızca ilgili cemaatlerin değil, bütün toplumun ortak kültürel mirasıdır. Bu mirasın korunması; eşit yurttaşlık ilkesinin, din ve inanç özgürlüğünün ve demokratik hukuk devletinin gereğidir.

Bu kapsamda;

- Türkiye genelinde Hristiyan topluluklara ait mezarlık, kilise, manastır ve diğ&er tarihî yapıların mevcut korunma durumunun tespit edilmesi,
- Bu alanlara yönelik saldırıların sayısı, niteliğ&i ve coğ&rafi dağılımının araştırılması ve saldırıların saiklerinin incelenip gerekli hukuki, idari ve söylemsel tedbirlerin alınması,
- Soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde yaşanan eksikliklerin ve olası yaptırımsızlık sorunlarının ortaya çıkarılması,
- Kamu kurumlarının koruma, denetim ve güvenlik konusundaki yükümlölüklerinin değ&erlendirilmesi,
- Benzer olayların tekrarını önleyecek idari, hukuki ve cezai tedbirlerin belirlenmesi,
- İnanç topluluklarının kültürel mirasının korunmasına yönelik kalıcı politika önerilerinin geliştirilmesi

amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İ&çtüzüğün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUĞÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	